

і розвиток навичок підприємництва, а також запровадження механізмів страхування, інструментів кредитної гарантії тощо.

Література:

1. Белінська Я.В. Інструменти активізації кредитування підприємництва в умовах економічної депресії / Я.В. Белінська // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2011. – № 1(52). – С. 4-13.
2. Кужель О. Макроперешкоди українського мікrokредитування / О. Кужель // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.academia.org.ua/?p=638>.
3. Мацелюх Н.П., Унінець О.М. Розвиток форм і методів кредитування малого та середнього бізнесу / Н.П. Мацелюх, О.М. Унінець // Економічний часопис – XXI. – 2013. – № 9-10 (1). – С. 38-41.

Фурса Т. П.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та фінансів*

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Тернопільського національного економічного університету
м. Івано-Франківськ, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ РИНКУ БОРГОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ У СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР

На сучасному етапі розвитку Україна відчуває наявність дефіциту фінансових ресурсів. Формування фінансового капіталу залежить від використання усіх джерел, важливе місце з поміж яких належить борговим цінним паперам. Їх випуск набуває дедалі більшого поширення, що дає змогу емітентам отримати нові джерела фінансування. Надаючи емітентам великі можливості щодо залучення коштів для забезпечення розвитку та ефективного виконання своєї діяльності, боргові цінні папери стали ефективним інструментом боргової політики держави та підприємств.

Проблематиці розвитку та функціонування ринку боргових цінних паперів присвячено чимало наукових праць. Серед дослідників варто відмітити А.Н. Асаула, Дж. В.Д. Базилевича В Бейлі, Дж. П. Брауна, О.Д. Василика, І.О. Лютого Ф.Д. Фабощі, У. Ф. Шарпа, В.М. Шелудько та ін.

Головними завданнями ринку боргових цінних паперів є мобілізація внутрішніх (національних) і залучення зовнішніх (іноземних) інвестицій в економіку країни та забезпечення їхнього ефективного використання. Актуальним питанням постає те, що на сьогодні ринок боргових цінних паперів може забезпечити ресурсний потенціал для розвитку всіх галузей економіки, оновлення та розширення виробництва.

На сучасному етапі в західних країнах ринок боргових зобов'язань, особливо державних, складає основну частину фондового ринку.

Ринок боргових цінних паперів – це сукупність економічних відносин, що виникають між кредитором та позичальником в процесі надання останньому позики, що засвідчується борговими цінними паперами та здійснюється на умовах платності, строковості та поверненості. Тобто на ринку боргових цінних паперів обертаються фінансові інструменти, що засвідчують боргові відносини між їх емітентами та покупцями [1].

Традиційно ринок боргових цінних паперів поділяють на первинний та вторинний. Так, на первинному відбувається розміщення нових емісій, а вторинний ринок лише перерозподіляє фінансові вимоги, термін платежу за якими ще не настав, від одного кредитора до іншого [2, с. 318].

За рахунок мобільності руху капіталу ринок боргових цінних паперів забезпечує оптимальне перегрупування коштів учасниками ринку, механізм якого забезпечує оптимальний перерозподіл вільних грошових коштів між, вітчизняними, зарубіжними юридичними та фізичними особами та державними органами влади.

Вкладення в боргові цінні папери є порівняно надійними, гарантією повернення позики служить майно, що належить підприємству, самоуправління або державі. Інвестиції в боргові цінні папери часто дають можливість отримати більш високі доходи в порівнянні зі строковими вкладками у банках, але більш низькі в порівнянні з інвестиціями на ринку акцій.

Особливу увагу варто звернути на Єврооблігації. Єврооблігації – це боргові цінні папери, номіновані в валюті відмінній від валюти країнемітента та розмішуються синдикатом андеррайтерів серед іноземних інвесторів, для яких така валюта, як правило, є також іноземною [3, с. 312]. Перевагою єврооблігацій для емітента є їх розміщення одночасно на кількох ринках, що розширює коло

потенційних інвесторів суб'єкта господарювання і, відповідно, знижує плату за акумульовані фінансові ресурси.

Ключові відмінності такого інструменту, як єврооблігації, полягають у тому, що вони:

- розміщуються міжнародним синдикатом;
- доступні відразу ж після емісії інвесторам кількох країн;
- їхній обіг перебуває поза законодавством окремо взятої країни

Саме ці відмінності спричиняють важливість єврооблігацій для залучення іноземних інвестицій.

Розглядаючи сутність боргових цінних паперів, необхідно звернути увагу на основні види даних документів, визначених вітчизняним законодавством. Так, згідно з Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» до боргових цінних паперів відносяться: облігації підприємств; державні облігації України; облігації місцевих позик; казначейські зобов'язання України; ощадні (депозитні) сертифікати; векселі [4].

Таким чином, боргові цінні папери характеризуються високою різноманітністю, причому до класифікаційних характеристик даних цінних паперів можна віднести ознаки, які є загальними для всієї їх сукупності, а також специфічними, що є типовими тільки для окремих їх категорій.

Варто відмітити, що державні запозичення на ринку облігацій мають як позитивні, так і негативні сторони. Так, до переваг залучення фінансових ресурсів можна віднести:

- згладження нерівномірності надходження доходів та видатків державного бюджету;
- утримання споживання на необхідному рівні через здійснення витрат у більшому розмірі, а ніж це дозволяють національні доходи;
- можливість стабілізації фінансової системи за рахунок використання ресурсів, що не забезпечуються динамікою внутрішніх заощаджень;
- інтеграція у міжнародний фінансовий простір.

До основних недоліків залучення державою ресурсів на ринку облігацій варто віднести наступні:

уповільнення економічного зростання внаслідок вилучення національних ресурсів із системи внутрішнього кругообігу капіталу і використання його на обслуговування боргу, спрямовуючи у фінансові відтоки;

- формування небезпеки боргової кризи через можливість надмірних обсягів запозичень та їх нераціональної структури;

- уповільнення інвестиційних процесів [5].

Хочеться зазначити, що ринок українських єврооблігацій на сьогоднішній день розвивається досить динамічно: зростає число емітентів, збільшуються обсяги емісій. Проте, приймаючи рішення про вихід на міжнародний фінансовий ринок державі, муніципалітетам та суб'єктам господарської діяльності варто приймати до уваги ряд недоліків такого роду залучення фінансових ресурсів та зважено підходити до використання можливостей даного ринку.

В той же час розвиток вітчизняного ринку єврооблігацій уповільнюється недосконалістю законодавчої бази України, негативним впливом на економіку наслідків фінансової кризи та нестабільністю економічної кон'юнктури. Тому у контексті інтеграції вітчизняного ринку боргових цінних паперів до міжнародного фондового ринку необхідним є здійснення наступних заходів:

- стимулювання випуску єврооблігацій українськими емітентами;
- сприяння створенню на вітчизняному ринку єврооблігацій сприятливого інвестиційного клімату для широкого кола зарубіжних інвесторів;
- впровадження механізму гарантування захисту інвестиційних інтересів власників єврооблігацій.

Таким чином, реалізація зазначених заходів сприятиме більш ефективному функціонуванню вітчизняного ринку єврооблігацій та дасть новий поштовх для його розвитку.

Література:

1. Чихачова Ю.С. *Механізми управління корпоративними правами держави/ Ю.С. Чихачова. – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.*
2. Версаль Н. *Особливості функціонування міжнародного ринку боргових цінних паперів / Н. Версаль // Збірник наукових праць ДЕТУТ. - 2012. - №19. - С. 317-325*
3. *Ринок боргових цінних паперів в Україні: суперечності та тенденції розвитку. 2-ге видання: монографія / Лютий І.О., Грищенко Т.В., Любка О.В., Білик О.П., Рак Р.В., Буй Т.Г., Мошенський С.З., Нічосова Т.В., Прімсрова О.К. / За ред. І.О. Лютого; – К.: ЦУЛ, 2008. 432 с.*
4. *Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок». – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.*
5. Герасименко А.Г. *Конкурентна політика держави на пріоритетних ринках: напрями вдосконалення / А.Г. Герасименко // Збірник наукових праць «Антимонопольно-конкурентна політика: теорія та практика» – Вип. 3 – К.: Фенікс, 2008 – С. 165-184.*